

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.9.2014.
COM(2014) 545 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Smjernice za analizu ravnoteže između ribolovnog kapaciteta i ribolovnih mogućnosti u skladu s člankom 22. Uredbe (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkoj ribarstvenoj politici

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Smjernice za analizu ravnoteže između ribolovnog kapaciteta i ribolovnih mogućnosti u skladu s člankom 22. Uredbe (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkoj ribarstvenoj politici¹.

1. UVOD

Važna pokretačka sila iza povijesnog pretjeranog iskorištavanja resursa u europskim vodama bilo je postojanje flota koje nisu uravnotežene s resursom koji iskorištavaju. Novom se zajedničkom ribarstvenom politikom potvrđuje potreba za mjerama za upravljanje ribolovnim kapacitetom: države članice trebaju tijekom vremena uspostaviti mjere za prilagodbu ribolovnog kapaciteta svojih flota svojim ribolovnim mogućnostima. Svaka država članica provodi analizu i ocjenu ravnoteže između flota i resursa koje iskorištavaju u skladu s ovim zajedničkim smjernicama koje je razradila Komisija². Ovim smjernicama trebalo bi se koristiti i u svrhu godišnjeg izvješća koje Komisija podnosi Vijeću i Parlamentu o ravnoteži između ribolovnog kapaciteta flota država članica i njihovih ribolovnih mogućnosti³.

Zajedničke smjernice koje je razradila Komisija imat će važnu ulogu i od 2014. nadalje uspostavom izravne poveznice između izvješća država članica o floti i mjerama o flotama u okviru novog Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)⁴, čime će se i dalje omogućavati javna potpora trajnom prestanku ribolovnih aktivnosti ribarskih plovila u razdoblju 2014. – 2020.⁵ Uspotavljen je poseban *ex-ante* uvjet povezan s izvješćem o floti koji može imati izravan učinak na ostvarivanje posebnih ciljeva novog EFPR-a⁶. Prema pravilima EFPR-a potpora za trajni prestanak ograničena je i ima za cilj slučajeve u kojima segment flote nije učinkovito uravnotežen s ribolovnim mogućnostima raspoloživim u tom segmentu⁷.

Novim se smjernicama o izvješću o floti sadržanim u ovom dokumentu određuje zajednički pristup za procjenu ravnoteže tijekom vremena između ribolovnog kapaciteta i ribolovnih mogućnosti. Potrebno je uzeti u obzir raspoložive ribolovne mogućnosti kao i učinak flota na njih. U tu se svrhu za svaki segment flote preporučuje procjena mjere do koje se svaka flota oslanja na stokove koji se izlovljavaju iznad ciljnih stopa te procjena koliko je stokova koji čine značajan udio njihova ulova izloženo biološkom riziku zbog

¹ Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici i izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ, SL L 354/22 od 28.12.2013.

² Članak 22. stavak 2. Uredbe (EU) br. 1380/2013.

³ Članak 22. stavak 4. podstavak 2. Uredbe (EU) br. 1380/2013.

⁴ Uredba (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006, (EZ) br. 791/2007 i Uredbe (EU) br. 1255/2011 Europskog parlamenta i Vijeća, SL L 149/1 od 20.5.2014.

⁵ Javna potpora za trajni prestanak prema EFPR-u također je vremenski ograničena (31. prosinca 2017.).

⁶ Prilog IV. Uredbi (EU) br. 508/2014.

⁷ Članak 34. stavak 1. točka (b) Uredbe (EU) br. 508/2014.

malobrojnosti i koji su značajno ugroženi flotom. Time će se omogućiti procjena neravnoteže između svakog segmenta flote i stokova na koje se oslanjaju. Zaključci o neravnoteži mogu se izvesti i iz drugih parametara. Na primjer, neprofitabilni ili slabo korišteni segmenti flote mogu ukazivati na to da segment flote nije uravnotežen s resursima. Ako je mnogo plovila u segmentu ribolovne flote više puta ili trajno vezano i neaktivno, ili ako mnogo plovila provodi manje vremena u ribolovu nego što bi mogli, dotični je segment flote možda prevelik za raspoložive resurse na koje se plovila oslanjaju, posebno ako su gospodarski rezultati slabi.

2. SVRHA I NAČELA

Svrha je ovih smjernica osigurati zajedničku metodologiju za procjenu ravnoteže tijekom vremena između kapaciteta flote i ribolovnih mogućnosti na razini segmenta flote.

Cilj je ovih smjernica sljedeći:

koristiti se standardnim metodama za osiguranje ravnopravnosti prilikom usporedbe različitih segmenata flote;

slijediti najbolje moguće znanstvene, gospodarske i tehničke prakse⁸ te osigurati uskladihost sa standardnim biološkim, gospodarskim i socijalnim procjenama;

koristiti se podacima prikupljenima u skladu s okvirom za prikupljanje podataka radi lakšeg uspoređivanja i izbjegavanja udvostručenja posla.

Procjena segmenta flote trebala bi biti sažeta procjena na temelju spomenutih sastavnica. U nastavku je opisana standardna metodologija za dobivanje cjelokupne procjene za svaki segment flote.

3. MJERENJE PARAMETARA

Pozivaju se države članice da svake godine izračunaju mali broj bioloških, gospodarskih i tehničkih parametara i usporede rezultate sa standardnim vrijednostima. Kako bi opterećenje poslom bilo savladivo i radi postizanja standardiziranih analiza, te bi parametre trebalo izračunati s pomoću podataka prikupljenih u skladu s okvirom za prikupljanje podataka⁹.

Svrha je bioloških pokazatelja ukazati na omjer u kojem je veličina svakog segmenta flote neuravnotežena sa stokovima koji se iskorištavaju. Ako je moguće i ako su raspoloživi, na temelju ovih će se pokazatelja utvrditi gdje se nalaze neuravnoteženosti.

⁸ Ove se smjernice temelje na savjetima iz STECF-a (SGBRE 10-01, EWG 11-10 i PLEN 10-03), uključujući komentare četiriju država članica, i uzimajući u obzir iskustvo iz 2013. navedeno u STECF EWG 13-28.

⁹ Vidi Uredbu Vijeća (EZ) br. 199/2008 od 25. veljače 2008. o uspostavi okvira Zajednice za prikupljanje, upravljanje i korištenje podataka u sektoru ribarstva i podršci za znanstveno savjetovanje vezano uz zajedničku ribarstvenu politiku, SL L 60, 5.3.2008.

Potrebno je izračunati i pokazatelje kratkoročne i dugoročne profitabilnosti kao i pokazatelje iskorištenosti plovila. Ovim se pokazateljima dobivaju informacije o gospodarskom i operativnom stanju segmenta ribolovne flote, što može biti informativno u analizi ravnoteže, ali i za donošenje ostalih operativnih odluka na razini države članice.

4. PROCJENA RAVNOTEŽE

Pokazatelji su namijenjeni za korištenje u kombinaciji kako bi se izvukli zaključci o neravnoteži za svaki segment flote pojedinačno. Skupne analize širom različitih sektora ribarstva u jednoj državi članici nisu korisne.

Općenito, segmenti flote koji se oslanjaju na zdrave stokove i koji su i kratkoročno i dugoročno profitabilni, vjerojatno će biti uravnoteženi.

Segmenti flote koji nisu uravnoteženi s ribolovnim mogućnostima koje iskorištavaju obično se smatraju neuravnoteženima, čak i ako gospodarski pokazatelji pokazuju kratkoročnu i dugoročnu profitabilnost. ZRP se odnosi na ravnotežu (i neravnotežu) *tijekom vremena*, tako da je primjereno uzeti u obzir nekoliko godina umjesto jedne godine.

Budući da je zbog nedostatka procjena ukupnog stoka za značajan broj stokova onemogućen izračun bioloških pokazatelja, možda će trebati odabrati ili razraditi alternativne pokazatelje. Kada biološki pokazatelj nije raspoloživ zbog nedostatka vrijednosti F i F_{msy} za više od 60 % stokova koji čine ulov, pokazatelj održivog izlova ne može se smisleno koristiti za procjenu ravnoteže ili neravnoteže segmenta flote. Kako bi pomogle u procjeni neravnoteže u takvim slučajevima države članice trebale bi se koristiti dostupnim informacijama o procjeni o jednoj ili više vrsta koje bi se zbog povijesne brojnosti ili dosljednosti trebale smatrati pokazateljima učinka ribolova na iskorištavanom ekosustavu.

Segmenti flote sa slabim gospodarskim uspjehom koji izlovljavaju zdrave stokove mogu se suočiti s niskom profitabilnošću povezanom s drugim čimbenicima (npr. niska prodajna cijena ribe, visoki troškovi proizvodnje, sklonosti potrošača, niska potražnja, povećanje cijena goriva, veliki uvoz ili učinci zamjene) koji nisu nužno povezani s neravnotežom između kapaciteta i raspoloživih resursa. Nacionalna tijela trebala bi pažljivo pratiti segmente flote u toj situaciji kako bi izbjegli pojavu negativnih učinaka na stokove u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju.

U nedostatku jasnih bioloških i gospodarskih pokazatelja, ako su pokazatelji korištenja plovilom izvan njihovih granica, i to bi moglo ukazivati na neravnotežu.

U svakom slučaju, situacije bi trebalo analizirati s pomoću standardiziranih parametara kako bi se donijeli zaključci sa zajedničkom osnovom. Odgovarajuće vrijednosti navedene su u odjeljku 7 ss. Ako pokazatelji ukazuju na neravnotežu, no država članica smatra da je dotični segment flote ipak uravnotežen s resursima (ili obrnuto), Komisija će očekivati provođenje analize koja dokazuje tu tvrdnju.

5. POSTUPNA PROVEDBA

Opći cilj treba biti da države članice tijekom vremena ostvare stabilnu i trajnu ravnotežu između ribolovnog kapaciteta svojih flota i ribolovnih mogućnosti. Iako ribolovne mogućnosti ne zadovoljavaju nužno cilj najvišeg održivog prinosa (*maximum sustainable yield* – MSY) u svakom trenutku, prvi biološki pokazatelj je razvijen imajući u vidu ovaj opći cilj.

Ako je u tijeku postupni prijelaz na cilj najvišeg održivog prinosa, godišnje ribolovne mogućnosti u prijelazu na najviši održivi prinos mogu prekoračiti ono što bi proizašlo iz trenutčne primjene cilja najvišeg održivog prinosa. U takvim situacijama je vjerojatno da će biološki pokazatelji prekoračiti granične vrijednosti povezane s najvišim održivim prinosom. Međutim, ne bi bilo primjereno zaključiti da je segment flote nužno u neravnoteži ako je u tijeku prijelaz radi usklađivanja ribolovnih mogućnosti s ciljem najvišeg održivog prinosa kao što je određeno u ZRP-u. Države članice bi u svojim godišnjim izvješćima trebale pojasniti okolnosti kao što su ove.

6. AKCIJSKI PLAN

Za segmente flote s jasno prikazanom neravnotežom dotične države članice pripremit će i uključiti u izvješće o ravnoteži između ribolovnog kapaciteta i ribolovnih mogućnosti akcijski plan kojim se određuju ciljevi prilagodbe i alati za postizanje ravnoteže te jasni vremenski okvir za njegovu provedbu. U planu bi trebali biti točno navedeni uzroci neravnoteže i posebno ako ima biološku, gospodarsku ili tehničku pozadinu kako je izračunano u odjeljku 7. ss.

7. POKAZATELJI

7.1. Biološki pokazatelji

Za procjenu oslanjaju li se plovila na prelovljene stokove ili su uključeni u izazivanje visokog biološkog rizika za osiromašeni stok koriste se dva pokazatelja. Opis pokazatelja i metode izračuna nalaze se u odjeljku 10.

Pokazatelj održivog izlova mjera je koliko se segment flote oslanja na stokove koji su prelovljeni. Ovdje se „prelovljen“ procjenjuje upućivanjem na vrijednosti F_{msy} tijekom vremena, a oslanjanje se izračunava u gospodarskom smislu. Ako se F_{msy} definira kao raspon, prekoračenje gornjeg kraja raspona tumači se kao „prelov“.

Granica: vrijednosti prethodno navedenog pokazatelja 1. upućuju na to da se segment flote u prosjeku za svoj dohodak oslanja na ribolovne mogućnosti koje su strukturno postavljene iznad razina koje odgovaraju iskorištavanju na razinama koje odgovaraju najvišem održivom prinosu. To bi mogao biti pokazatelj neravnoteže ako se javlja tri godine uzastopno. U slučaju malih pelagijskih vrsta potrebno je uzeti u obzir kraće vremensko razdoblje.

Pokazatelj ugroženosti stokova mjera je koliko je stokova pogodeno aktivnostima segmenta flote koji su biološki ranjivi – drugim riječima, stokovi koji su na niskim razinama i u opasnosti da se neće moći obnoviti te koji su ili važni u ulovima segmenta flote ili ako je segment flote važan u ukupnim učincima ribolova na stok. Ako segment flote ima utjecaj na jedan stok ili više njih s visokim biološkim rizikom, to je pokazatelj potencijalne neravnoteže kapaciteta.

Granica: ako segment flote uzima više od 10 % svojih ulova iz stoka koji je ugrožen, to bi se moglo smatrati pokazateljem neravnoteže.

7.2. Gospodarski pokazatelji

Za ocjenu jesu li segmenti flote dugoročno gospodarski održivi (omogućujući kapitalna ulaganja) i mogu li pokriti svoje troškove u kratkoročnom razdoblju koriste se dva pokazatelja. Tehnička osnova za izračun ovih pokazatelja opisana je u odjeljku 11.

Prvim se pokazateljem (povrat ulaganja) uspoređuje dugoročna profitabilnost segmenta ribolovne flote s ostalim dostupnim ulaganjima. Ako je ova vrijednost manja od dugoročnih kamatnih stopa niskog rizika dostupnih negdje drugdje, tada to ukazuje da bi segment flote mogao biti pretjerano kapitaliziran.

Granica: ako je povrat ulaganja (return on investment – RoI) ¹⁰ manji od nule i manji od najbolje raspoložive dugoročne kamatne stope bez rizika, to je pokazatelj dugoročne gospodarske neučinkovitosti koja bi mogla ukazivati na postojanje neravnoteže.

Drugi pokazatelj je omjer između tekućeg prihoda i prihoda kojim se pokrivaju troškovi. Time se mjeri gospodarska sposobnost segmenta flote da nastavi s ribolovom na dnevnoj osnovi: jesu li dohotkom obuhvaćeni plaćanje posade, troškovi goriva i tekući troškovi za plovilo? Ako ne, postoji mogućnost neravnoteže.

Granica: ako je omjer između tekućeg prihoda i prihoda kojim se pokrivaju troškovi manji od jedan, to je pokazatelj kratkoročne gospodarske neučinkovitosti koja bi mogla ukazivati na postojanje neravnoteže.

7.3. Pokazatelji korištenja plovilom

Ovim se pokazateljima opisuje koliko se intenzivno koriste brodovi u segmentu flote. Izračun ovih pokazatelja opisan je u odjeljku 12.

Prvim se pokazateljem opisuje udio plovila koja trenutačno nisu uopće aktivna (tj. nisu lovila ribu ni u kojem trenutku u godini).

Drugi pokazatelj odnosi se na razine prosječne aktivnosti plovila koja su lovila ribu barem jednom u godini, uzimajući u obzir sezonsku komponentu ribolova i ostala ograničenja. U normalnim se uvjetima može očekivati da je 10 % ili manje plovila u

¹⁰ Iskustvo pokazuje da vrijednost kapitalnog ulaganja često nije dostupna ili nije pouzdana. U takvim bi se slučajevima neto dobit mogla zamijeniti povratom ulaganja (ili povratom dugotrajne materijalne imovine).

segmentu flote neaktivno, što može biti uzrokovano velikim popravcima, preinakama, preradama ili prodajama i transferima u tijeku.

Granica: ako je više od 20 % segmenta flote periodično neaktivno ili ako je prosječna razina aktivnosti plovila u segmentu flote periodično manje od 70 % potencijalne, provedive aktivnosti usporedivih plovila, to bi moglo ukazivati na tehničku neučinkovitost koja može otkriti postojanje neravnoteže, osim ako se može objasniti ostalim razlozima kao što su neočekivane klimatske okolnosti ili okolnosti urokovane ljudskim djelovanjem ili hitne mjere predviđene u ZRP-u.

8. RADNA METODA I KORIŠTENJE PODATCIMA

Kako bi se izbjeglo udvostručenje posla i postigla usklađenost s ostalim gospodarskim i biološkim podacima, ocjene koje su ovdje utvrđene trebalo bi izračunavati iz podataka kako su prikupljeni i strukturirani prema okviru za prikupljanje podataka koji je na snazi. Naravno da se treba potruditi da se osigura potpunost podataka prema okviru za prikupljanje podataka, u skladu s obvezama država članica prema ZRP-u.

Bitno je procijeniti pokazatelje pojedinačno po segmentu flote, jer različiti segmenti flote svake države članice mogu imati vrlo različite karakteristike.

Budući da se biološki i gospodarski parametri mogu razlikovati s vremenom, preporučuje se da države članice prilikom razmatranja ravnoteže izračunaju i uzmu u obzir vremenska razdoblja od najmanje tri godine.

Moguće je da problemi dosljednosti ostanu, posebno za gospodarske podatke i pokazatelje. Ako segmenti flote pokazuju nestabilan gospodarski uspjeh, očekuje se da države članice provjere i u danom slučaju navedu utječu li nagli, kratkoročni šokovi na dohodak ili troškove.

9. DODATNE INFORMACIJE KOJE TREBA UKLJUČITI U NACIONALNA IZVJEŠĆA O RIBOLOVNIM FLOTAMA

Nacionalna izvješća o ribolovnim flotama sadržavaju i sljedeće informacije:

- (a) opis segmenata ribolovne flote u odnosu na ribarstvo: razvoj tijekom prethodne godine, uključujući ribarstvo obuhvaćeno planovima višegodišnjeg upravljanja ili obnove;
- (b) učinak planova za smanjenje ribarstvenog napora na ribolovni kapacitet koji su doneseni u okviru planova višegodišnjeg upravljanja ili obnove ili, ako je primjenjivo, u okviru nacionalnih sustava;
- (c) informacije o usklađenosti sa sustavom ulaska/izlaska iz flote;
- (d) sažeto izvješće o slabostima i prednostima sustava upravljanja flotama zajedno s planom za poboljšanja i informacijama o općoj razini usklađenosti s instrumentima politike flote;

(e) sve informacije o izmjenama administrativnih postupaka povezanih s upravljanjem flotom.

Prihvatljivo je obraditi ove točke upućivanjem na druge dokumente ako su oni javno dostupni.

(f) za segmente u kojima je prikazana neravnoteža mora se uključiti akcijski plan kojim su utvrđeni ciljevi prilagodbe i alati za postizanje ravnoteže, s jasnim vremenskim okvirom za provedbu plana.

10. POKAZATELJI BIOLOŠKE ODRŽIVOSTI

10.1. Pokazatelj održivog izlova

Ovaj pokazatelj odražava mjeru u kojoj je segment flote ovisan o preizlovljenim stokovima. Ovdje „preizlovljen“ znači da je stok izlovljavan iznad vrijednosti F_{msy} , pri čemu stopa ribolovne smrtnosti odgovara najvišem održivom prinosu.

Podatkovni su zahtjevi sljedeći: potpune biološke procjene izlovljenih stokova, tj. ako je utvrđena ribolovna smrtnost, procjene vrijednosti F_{msy} ili postojeće zamjenske vrijednosti (F_{max} ili $F_{0.1}$), i vrijednost ulova svakog stoka.

Ako segment flote izlovljava pojedinačni stok, pokazatelj se jednostavno izračunava kao

$$\frac{F}{F_{msy}}$$

pri čemu je F nanovija vrijednost ribolovne smrtnosti dostupna iz znanstvenih procjena (npr. savjeti ICES-a i STECF-a). Ovaj je parametar vrlo sličan prethodnom pokazatelju F/F_t , a razlika je u tome da se F_{msy} sada upotrebljava kao standardni cilj u zajedničkoj ribarstvenoj politici.

Pokazatelj je proširen da obuhvati flote aktivne u različitim situacijama ribolova (tijekom godine) i situacijama mješovita ribolova. Ako segment flote ulovi ribu određenog broja vrsta (n), tada je pokazatelj prosjek gornjeg pokazatelja za svaki stok (i), ponderiran vrijednošću iskrcavanja V_i tog stoka (¹¹). Pokazatelj je stoga

$$\frac{\sum_{i=1}^n V_i \frac{F_i}{F_{msy_i}}}{\sum_{i=1}^n V_i}$$

¹¹ Kada vrijednosti nisu dostupne, količine se mogu koristiti, ali bi države članice mogle navesti jesu li vrste visoke ili niske vrijednosti.

Ovaj pokazatelj funkcionira na isti način bez obzira dolazi li segment flote do ulova iz različitih stokova u istoj ribolovnoj operaciji ili se to događa slijedom različitih ciljanih ribolova u istoj ribolovnoj godini.

Budući da izračun ovog pokazatelja zahtijeva određenu pripremu i izračune baze podataka, Komisija organizira da se te vrijednosti pružaju državama članicama na temelju podataka iz okvira prikupljanja podataka i procjena ICES-a i STECF-a.

Izračun pokazatelja ovisi o dostupnosti kvantificiranog znanstvenog savjeta za dotične stokove¹².

Izračun bioloških pokazatelja na temelju ulova po jedinici napora (cpue) ili indeksa biomase obično se ne preporučuje jer su oni najčešće neinformativni.

10.2. Pokazatelj ugroženih stokova

Pokazateljem ugroženih stokova opisanim u odjeljku 7.1. ne utvrđuju se slučajevi u kojima se iskorištavaju stokovi s visokim razinama biološkog rizika.

Kao dodatni pokazatelj za utvrđivanje takvih situacija, države članice trebaju izbrojiti broj stokova koji su trenutačno procijenjeni kao oni s visokim biološkim rizikom koje iskorištava dotična flota. U ovom kontekstu „iskorištava“ znači da svaki stok / stokovi visokog rizika predstavlja/predstavljaju više od 10 % ulova flote ili da flota uzima više od 10 % ulova stoka.

Za ovaj izračun stok visokog biološkog rizika znači stok koji je:

- procijenjen ispod biološke razine B_{lim} ; ili
- podložan savjetu za ukidanje ribolova, za zabranu izravnog ribolova, za smanjenje ribolova na najmanju moguću razinu, ili sličnim savjetima međunarodnog savjetodavnog tijela, čak i kada se takvi savjeti daju na temelju ograničenih podataka; ili
- podložan uredbi o ribolovnim mogućnostima kojom se određuje da se riba treba vratiti u more nepovrijeđena ili da su zabranjeni iskrcaji; ili
- stok na „crvenoj listi“ IUCN-a ili je na popisu CITES-a.

Za svaki segment flote koji lovi n stokova ribe to se može izraziti kao:

$$\sum_{i=1}^{i=n} (1 \text{ if } (C_i > 0.1C_t) \text{ or } (C_i > 0.1T_i); \text{ otherwise } 0)$$

pri čemu je

C_i = ulov, C_t = ukupni ulov iz svih stokova koje segment flote izlovljava, T_i = ukupni ulov iz stoka i kojeg svi segmenti izlovljavaju, za n stokova koji pripadaju bilo kojoj od prethodno navedenih kategorija a) do c).

¹² U slučajevima u kojima se više od 60 % vrijednosti ulova sastoji od stokova za koje su nedostupne vrijednosti F i F_{msy} , i pokazatelj se smatra nedostupnim.

11. GOSPODARSKI POKAZATELJI

Gospodarskim pokazateljima može se pokazati omjer pretjerane ili nedovoljne gospodarske kapitalizacije u floti u kratkočnom i dugoročnom razdoblju.

Potrebno je izračunati dva pokazatelja: povrat ulaganja u usporedbi s potencijalnim povratom koji bi se vratio od ulaganja vrijednosti kapitalnog ulaganja negdje drugdje (dugoročna održivost) i omjera između tekućeg prihoda i prihoda kojim se pokrivaju troškovi (kratkoročna održivost).

Oba pokazatelja u svakoj državi članici zahtijevaju uporabu kamatne stope dugoročnog ulaganja niskog rizika radi usporedbe. Komisija predlaže uporabu usklađenih dugoročnih kamatnih stopa za procjenu konvergencije koju je izračunala Europska središnja banka, dostupnih na <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html>.

Za uzimanje u obzir velike varijabilnosti kamatnih stopa u zadnjih nekoliko godina u većini država članica zbog gospodarske krize, Komisija predlaže uporabu aritmetičke sredine kamatne stope za prethodnih 5 godina. Stoga će za potrebe procjene ravnoteže za 2013. kamatna stopa koja će se upotrebljavati biti ona koja odgovara razdoblju od 2008. – 2012.

Komisija u 2013. zahtijeva od STECF-a da ove parametre učini dostupnima državama članicama na temelju informacija iz okvira za prikupljanje podataka.

Kada je riječ o drugim pokazateljima, ove bi parametre trebalo izračunati na temelju segmenta flote.

11.1. Povrat ulaganja (ROI) u usporedbi sa sljedećom najboljom alternativom

Povrat ulaganja (ROI) za flotu jest neto dobit (dobit nakon amortizacije dioničkog kapitala) flote podijeljena s ukupnom vrijednosti kapitalnih ulaganja flote. Komercijalna vrijednost ikojih prava na ribolov nije uključena. Svi podaci za izračun ROI-ja trebali bi biti dostupni unutar okvira za prikupljanje podataka. Podatke o izravnim subvencijama na dohodak trebalo bi isključiti iz izračuna. Međutim, države članice se pozivaju da dostave tablicu u kojoj se prikazuju subvencije dodijeljene svakom segmentu flote od 2008..

Predložena metoda izračuna je sljedeća:

$$ROI = \text{neto dobit} / \text{vrijednost kapitalnih ulaganja}$$

Pri čemu je:

$$\text{neto dobit} = (\text{dohodak od iskrcavanja} + \text{ostali dohodak}) - (\text{troškovi posade} + \text{neplaćeni rad} + \text{troškovi energije} + \text{troškovi popravaka i održavanja} + \text{ostali varijabilni troškovi} + \text{nevarijabilni troškovi} + \text{amortizacija})$$

I pri čemu je:

vrijednost kapitalnih ulaganja = vrijednost zamjene plovila + procijenjena vrijednost prava na ribolov

U idealnom slučaju, vrijednost kapitalnih ulaganja trebala bi se sastojati od dugotrajne materijalne imovine (plovilo, oprema i elektronika itd.) i nematerijalne imovine (procijenjena vrijednost prava na ribolov kao što su kvote, povlastica itd.). Kod izračuna vrijednosti kapitalnih ulaganja flote, države članice trebaju razmotriti metodu stalne inventarizacije (*Perpetual Inventory Method* – PIM) i uzeti u obzir nedavne savjete radne skupine PGECON¹³ o najboljoj praksi za izračun amortiziranih zamjenskih vrijednosti flote.

U slučajevima u kojim nisu dostupni podaci o nematerijalnoj imovini, povrat dugotrajne materijalne imovine (ROFTA) umjesto toga bi trebalo izračunati uporabom iste metode izračuna, ali bez uključivanja procijenjene vrijednosti za prava na ribolov.

ROI (ili ROFTA) kako je izračunan predstavlja profitabilnost po jedinici (u postocima) kapitala uloženog u sektor ribarstva.

ROI (ili ROFTA) bi se tada usporedio s kamatnom stopom dugoročnog ulaganja niskog rizika izračunanom kako je prethodno predloženo. Ta kamatna stopa predstavlja profitabilnost koju će isti uloženi kapital postići ako bude uložen u sljedeću najbolju opciju (obično dugoročne državne obveznice).

Stoga bi formula za pokazatelj bila sljedeća: *ROI – dugoročna kamatna stopa niskog rizika*.

Ako vrijednost kapitalnih ulaganja nije dostupna ili nedostaje za neke godine ili iz nekog razloga nije pouzdana, države članice mogle bi za prethodnu usporedbu upotrijebiti neto dobit u postocima. U svakom slučaju, države članice trebale bi navesti kojim su se pokazateljem koristile za koje razdoblje i segment flote.

11.2. Primjena i tumačenje

Pozitivne vrijednosti ROI-ja i one veće od dugoročne kamatne stope niskog rizika rezultirale bi pozitivnom vrijednošću pokazatelja što ukazuje na to da se ostvaruje izvandredna dobit, što je znak nedovoljne gospodarske kapitalizacije. Pozitivne vrijednosti ROI-ja, ali manje od kamatne stope niskog rizika polučile bi negativne vrijednosti pokazatelja što bi ukazivalo da bi dugoročno bilo korisnije uložiti negdje drugdje, što je znak da je flota vjerojatno pretjerano kapitalizirana i stoga gospodarski neučinkovita. Negativni ROI-ji mogu sami po sebi ukazivati na pretjeranu gospodarsku kapitalizaciju.

Primjer izračuna (uz pretpostavku dugoročne kamatne stope niskog rizika od 5 %)

¹³ Skupina za planiranje o gospodarskim pitanjima (PGECON), 16. – 19. travnja 2012., Salerno (Italija)

Vrijednosti za kalendarsku godinu (u tisućama EUR)	Segment flote 1	Segment flote 2	Segment flote 3
Dohodak od iskrcavanja + ostali dohodak	1 500	700	1 000
Troškovi posade + neplaćeni troškovi rada + troškovi goriva + troškovi popravaka i održavanja + ostali varijabilni troškovi + nevarijabilni troškovi	800	481	850
Kapitalni troškovi (amortizacija + plaćanje kamata)	400	200	200
Neto dobit	300	39	– 50
Vrijednost kapitalnih ulaganja flote (vrijednost zamjene plovila + procijenjena vrijednost prava na ribolov)	2 000	1 500	1 500
ROI = neto dobit / vrijednost kapitalnih ulaganja	15 %	2,6 %	– 2,5 %
ROI – dugoročna kamatna stopa bez rizika	+ 10 %	– 2,4 %	– 7,5 %

11.3. Omjer između tekućeg prihoda i prihoda kojim se pokrivaju troškovi

Prihod kojim se pokrivaju troškovi jest prihod potreban za pokrivanje fiksnih i varijabilnih troškova kako ne bi nastali gubici i kako se ne bi stvarao profit. Tekući prihod ukupni je operativni prihod segmenta flote, koji se sastoji od prihoda od iskrcavanja i neribarstvenog prihoda. Svi podaci za ovaj izračun trebali bi biti dostupni prema nacionalnim programima okvira za prikupljanje podataka država članica Podatke o izravnim subvencijama na dohodak trebalo bi isključiti iz izračuna. Osim toga, u izračun bi trebalo uključiti dohodak i izdatke od najma prava na ribolov, ako postoje. Uključivanje takvih podataka treba spomenuti.

Formula za izračun prihoda kojim se pokrivaju troškovi je sljedeća:

$$\text{prihod kojim se pokrivaju troškovi} = (\text{fiksni troškovi}) / (1 - [\text{varijabilni troškovi} / \text{tekući prihod}])$$

Pri čemu su:

varijabilni troškovi =

troškovi posade + neplaćeni rad + troškovi energije + troškovi popravaka i održavanja + ostali varijabilni troškovi

I pri čemu su:

fiksni troškovi = nevarijabilni troškovi + amortizacija

A tekući dohodak = dohodak od iskrcavanja + ostali dohodak

Omjer se izračunava dijeljenjem tekućeg prihoda s prihodom kojim se pokrivaju troškovi tj.

omjer = tekući prihod / prihod kojim se pokrivaju troškovi

Izračun omjera kako je prethodno naveden daje kratkoročni pregled financijske održivosti. Kada bi podaci dozvoljavali, države članice bi se mogle odlučiti i za pružanje analize dugoročne financijske održivosti tekućeg prihoda / prihoda kojim se pokrivaju troškovi. To bi zahtijevalo dodavanje oportunitetnih troškova fiksnim troškovima.

fiksni troškovi = nevarijabilni troškovi + amortizacija + oportunitetni troškovi kapitala

*oportunitetni troškovi kapitala = vrijednost kapitalnih ulaganja * dugoročna kamatna stopa niskog rizika*

Države članice će morati navesti kojim se konceptom tekućeg prihoda / prihoda kojim se pokrivaju troškovi koriste.

11.4. Primjena i tumačenje

Omjer između tekućeg prihoda flota i prihoda kojim se pokrivaju troškovi pokazuje koliko je tekući prihod flote blizak prihodu potrebnom da se pokriju troškovi flote u kratkoročnom razdoblju. Ako je omjer veći od 1, tada se ostvaruje dovoljan dohodak da pokrije varijabilne, fiksne i kapitalne troškove, što ukazuje na to da je segment profitabilan, s potencijalnom nedovoljnom kapitalizacijom. Obrnuto, ako je omjer manji od 1, ostvaruje se nedovoljan dohodak za pokrivanje varijabilnih, fiksnih i kapitalnih troškova, što ukazuje na to da je segment neprofitabilan, s potencijalnom pretjeranom kapitalizacijom. Ako je rezultat tekućeg prihoda / prihoda kojim se pokrivaju troškovi negativan, to znači da su sami varijabilni troškovi veći od tekućeg prihoda, što ukazuje da će gubitci biti veći što se više prihoda ostvaruje.

Ako se iz izračuna izostave amortizacija i oportunitetni troškovi kapitalnih parametara, omjer daje samo naznaku koliko je dohotka potrebno za pokrivanje operativnih troškova samo u kratkoročnom razdoblju bez da se uzima u obzir jesu li ostvareni izvanredni profiti. Uključivanjem tih koncepata dobit će se i dugoročni pogled na očekivanja buduće

održivosti flote, ali će se u nekoj mjeri preklapati s uporabom ROI-ja (ili ROFTA-e) kao dugoročnog pokazatelja.

Primjer izračuna: omjer tekućeg prihoda i prihoda kojim se pokrivaju troškovi

	Vrijednosti za jednu kalendarsku godinu (u tisućama EUR) Uporaba ukupnih iznosa segmenta	Segment flote 1	Segment flote 2
1	Tekući prihod = dohodak od iskrcavanja + ostali dohodak	113 000	115 000
2	Fiksni troškovi = nevarijabilni troškovi + amortizacija + oportunitetni trošak kapitala	24 000	28 000
3	Varijabilni troškovi = troškovi posade + neplaćeni troškovi rada + troškovi energije + troškovi popravaka i održavanja + ostali varijabilni troškovi	90 000	85 000
4	Prihod kojim se pokrivaju troškovi = $2 / (1 - [3 / 1])$	117 913	107 333
5	Tekući prihod / prihod kojim se pokrivaju troškovi = $1 / 4$	0,96	1,07

12. POKAZATELJI KORIŠTENJA PLOVILOM

12.1. Pokazatelj neaktivne flote

Neaktivna plovila nekorisćeni su kapacitet i kao takva smanjuju ukupnu tehničku učinkovitost i stopu korištenja kapaciteta cjelokupne flote. Pokazatelj se izračunava na temelju klasa duljine plovila segmenta iz okvira za prikupljanje podataka, a ne na temelju segmenata plovila, budući da informacije o opremi i ciljnom ribarstvu nisu dostupne. Potrebno je priložiti tablicu kojom je prikazan omjer neaktivnih plovila u cjelokupnoj floti uzimajući u obzir broj plovila, bruto tonažu i kilovate.

12.2. Pokazatelj iskorištenosti plovila

Pokazatelj prihoda kojim se pokrivaju troškovi prosjek je omjera stvarno uloženog napora do maksimalnog napora koji bi flota mogla uložiti za svaki segment flote. Ovaj pokazatelj temelji se na podacima za koje se očekuje da su pouzdani i njime se omogućava brzo izračunana procjena korištenja flote u prevladavajućim okolnostima za ribolovnu aktivnost. Postoje dvije verzije ovog pokazatelja – na temelju uočenih ili teorijskih razina maksimalne aktivnosti. Države članice trebale bi odabrati koji je prikladniji i Komisiju izvijestiti samo o tom pokazatelju.

Pokazatelj na temelju uočene maksimalne aktivnosti izračunava se kao:

Omjer između prosječnog napora po plovilu u segmentu flote i uočenog maksimalnog napora koje je plovilo stvarno uložilo u segmentu (u kilovatima na dan ili bruto tonaži na dan) u referentnoj godini.

Ovaj se pokazatelj može izračunati i u pogledu ribolovnih dana kao:

omjer između prosjeka dana na moru po plovilu i najvećeg broja dana na moru uočenog u segmentu flote.

Druga verzija tehničkog pokazatelja primjenjiva je u slučajevima u kojima je uočeni najveći broj dana na moru unutar segmenta flote za svaku referentnu godinu mogao biti ograničen vanjskim čimbenicima. Mogli bi postojati razlozi gospodarske (npr. kriza goriva), okolišne (npr. iznimne vremenske prilike) i socijalne (npr. neribarenje vikendima) naravi koji utječu na najveći uočeni broj dana na moru po plovilu za određene godine, tako da ovaj broj ne mora odražavati točan tehnički kapacitet flote.

U takvim slučajevima države članice mogu izračunati i omjer koji se temelji na teorijskom maksimalnom broju dana na moru. Za ovaj izračun „uočeni maksimalni napor koji je plovilo stvarno uložilo u segmentu“ u prethodnim izračunima zamjenjuje se teorijskim maksimalnim brojem dana na moru kada bi se moglo ribariti da nema vanjskih ograničenja (npr. ako nije primijenjen režim napora). Ova bi se vrijednost procijenila na 220 dana kao zadana vrijednost ako nisu dostupni podaci, ali inače bi se procijenila u skladu s prirodnim, tehničkim i socijalnim uvjetima). Svaka država članica trebala bi utvrditi ovu vrijednost koristeći se prosudbom stručnjaka i dostupnim informacijama.

Odabrani pokazatelj trebao bi se predstaviti i procijeniti za razdoblje od nekoliko godina kako bi se pokazalo jesu li omjeri stabilni tijekom vremena.

Izračun bi se mogao napraviti u kilovatima na dan ili bruto tonaži na dan po potrebi flote; npr. preferiranje kilovata za vučnu opremu jer su vozila s većim motorima sklona većem ulovu od onih s manjim motorima, a bruto tonažu na dan za pasivnu opremu.

12.3. Primjena i tumačenje

Podaci (dani na moru po plovilu, bruto tonaža i kilovati) dostupni su na razini država članica od prikupljanja podataka u skladu s uvjetima uredbe o prikupljanju podataka i okvira za prikupljanje podataka. Međutim, maksimalni broj dana na moru dodatni je izračun koji je trenutačno izvan osnovnog okvira za prikupljanje podataka, ali svake će se godine izdati poziv za dostavu podataka o ovom parametru.

Pri izračunu ovog pokazatelja treba uzeti u obzir sva aktivna plovila u floti. Aktivno plovilo je ono koje ima povlasticu za ribolov u nekoj fazi tijekom referentne godine i koje je zabilježilo barem jedan dan na moru tijekom referentne godine. Neaktivno plovilo je ono koje može ili ne mora imati povlasticu za ribolov tijekom referentne godine, ali koje nije bilo na moru i nije zabilježilo iskrcavanje tijekom referentne godine.

Ovi pokazatelji pokazuju koliko bi se kapacitet flote mogao smanjiti bez smanjenja ukupnog rezultata flote (iskrcavanja). Tehnički pokazatelj može se stoga smatrati početnim pokazateljem za svaki segment flote.

Granica između izračunane vrijednosti i 1 pokazuje premalu tehničku iskorištenost plovila. Za „sustav semafora“ pokazatelj vrijednosti veće od 0,9 (tj. pri čemu je procječna aktivnost veća od 90 % maksimalne aktivnosti) promatrat će se samo u segmentima flote koji pokazuju znatno homogenu razinu aktivnosti koja se u praksi može klasificirati kao zeleno svjetlo. Za vrijednosti (ovisno o homogenosti flote) ispod 0,7 moglo bi se smatrati da prikazuju znatnu premalu iskorištenost koja može ukazivati na prekomjerni tehnički kapacitet (crveno svjetlo).

Ako se umjesto uočenog maksimalnog broja dana koristi teorijskim maksimalnim brojem dana, mogle bi nastati znatne razlike između vrijednosti izračunanog tehničkog pokazatelja te bi se trebalo osigurati pojašnjenje posljedica.

Primjer izračuna: omjer između stvarno uloženog napora po plovilu i maksimalnog napora (uočenog i teorijskog) za skupinu od tri plovila.

Plovilo	Kapacitet ¹⁾	Tekući napor ²⁾		Maksimalni napor (na temelju uočenog maksimuma) ³⁾		Teorijski maksimalni napor ⁴⁾		Tehnički pokazatelj (uočeni) ⁵⁾	Tehnički pokazatelj (teor.) ⁶⁾
	kW	dani	kW na dan	dani	kW na dan	dani	kW na dan		
Plovilo 1	100	80	8 000	150	15 000	220	22 000	0,53	0,36
Plovilo 2	200	110	22 000	150	30 000	220	44 000	0,73	0,50
Plovilo 3	400	150	60 000	150	60 000	220	88 000	1,00	0,68
			Ukupno 90 000		Ukupno 105 000		Ukupno 154 000	Prosjek 0,86	Prosjek 0,58

1) Kapacitet treba navesti u kilovatima (kW) za sve segmente; ako je moguće, a posebno za segmente pasivne opreme preporučuje se i korištenje bruto tonažom.

2) Ovaj stupac prikazuje aktivnost pojedinačnog plovila i podatke o naporu.

3) Ovaj stupac sadržava **uočenu** maksimalnu iskorištenost (150 dana) za svako plovilo flote.

4) Ovaj stupac sadržava **teorijsku** maksimalnu iskorištenost (220 dana) za svako plovilo flote.

5) Ovaj stupac prikazuje izračunani tehnički pokazatelj na temelju stope uočene maksimalne iskorištenosti (kW na dan u stupcu 2. podijeljeno s kW na dan u stupcu 3., zatim prosječna vrijednost za segment)

6) Ovaj stupac prikazuje izračunani tehnički pokazatelj na temelju stope teorijske maksimalne iskorištenosti (kW na dan u stupcu 2. podijeljeno s kW na dan u stupcu 4., zatim prosječna vrijednost za segment)

Svaka država članica trebala bi odlučiti koje će tehničke pokazatelje predložiti, kako je opisano u odjeljku 7.3. Odabir se mora objasniti.